

D. N.

16/1 1949

Atombomben

Enligt vanliga beräkningar motsvarar en atombomb av den styrka som användes i Japan ungefär 2.000 ton bomber av ordinär beskaffenhet; för dessas befordran krävs omkring 400 bombplan. Detta innebär att den oerhörda ödeläggelse som anställdes i Tyskland år 1944 skulle ha kunnat åstadkommas med något hundratal atombomber. Men det nya stridsmedlets effektivitet är därmed inte tillräckligt framhävd. Atombomber skulle i ett framtida krig kunna sändas med fjärrstyrda vapen eller placeras av sabotörer. Med all sannolikhet har de moderna atombomberna hundratals gånger större effekt än de mot Japan använda, varvid inte minst de radioaktiva verkningsarna är av betydelse. En enda atombomb kan antas tillräcklig för att utplåna allt liv i ett par medelstora svenska landskap eller i en amerikansk delstat.

En tendens att nedvärdera atombomben har från början framträtt i militära kretsar och har stimulerats av professor Blacketts i många hänseenden intressanta, men i väsentliga punkter missvisande framställning. Denna tendens kommer ofta till uttryck i satser som är självklart riktiga och likväl ägnade att ge en felaktig, förmildrad bild av det nya vapnets innebörd. Enklarest uppnår man en viss suggestion genom att med energi framhäva tanken att atombomben inte bör underskattas, men heller inte överskattas. På samma nivå står Blacketts påpekande att

mot mindre mål vanliga bomber är lika effektiva som atombomber; det är riktigt, lika riktigt som att det är onödigt att skjuta rättor med kanon. En liknande tankegång presterade den svenske överbefälhavaren för ett år sedan; atombombens verkan skilde sig, skrev han, i princip inte från vanliga bombars, skillnaden var blott kvantitativ. På föga högre plan står påståendet att man kan ordna med skydd för eller bortflyttning av städernas invånare — ty en räddning efter denna linje motsvarar i kostnaden uppbyggnaden av en rad nya städer och är ändå ytterligt osäker. I sin skrift "Se framåt" lyckas kapten von Vegesack, genom att driva hela denna genre till det yttersta, att göra den komisk.

I den nu föreliggande internationella situationen hör det till nedvärderingen av atombomben att förklara att USA inte kan besegra Ryssland blott med detta vapen. De ryska arméerna tågar in i Västeuropa och blir därigenom oåtkomliga, såvida inte USA vill atombomba sina allierade. "Inte ens förstörelsen av alla Rysslands större städer skulle förminska Sovjetarméernas slagkraft förrän många månader gått till ända" skriver Blackett. Med samma rätt kan påstås att Rysslands totala förintande ej behöver hindra en rysk erövring av Europa. Men tror någon att en stat eller rättare en armé fortsätter att slåss under sådana förhållanden? Tror någon att Sverige skulle kämpa vidare om en fiende som prov på sin förmåga hade utplånat åt oss säga de fem största städerna och Skåne?

Varför rustar västmakterna på alla områden, om atomvapnet är tillräckligt för att säkerställa segern? Först och främst

bör påpekas att man på många håll givit uttryck åt tvivel på det förnuftiga i denna allmänna upprustning; det vore klokt, säger man, att helt lita till flyg och bomber. Men även för dem som är övertygade om atomvapnets avgörande kraft kan en sådan upprustning te sig nödvändig eller åtminstone motiverad. USA skulle, det framgår av hela den offentliga debatten, vilja komma fram till en militär organisation som säkrar dess överlägsenhet och därmed världsfreden utan atombombens hjälp. Just vapnets fruktansvärda natur gör att man om möjligt vill slippa använda det. Härtill kommer att mera ordinära militära aktioner blir erforderliga även om atombomben säkrar segern. Och slutligen: ett totalt förbud mot användning av atombomben ingår i den amerikanska politikens syften.

Att ett dylikt förbud inte kunnat genomföras beror på Rysslands vägran att gå med på internationell kontroll. Denna vägran är förklarlig, Blackett påpekar att det är lätt att ta reda på förhållanden i USA som det för närvarande är omöjligt för främmande stater att få kännedom om i Ryssland; därför skulle Ryssland förlora på att en inspektion och kontroll anordnades. Han kunde ha tillagt att hela det ryska styret står och faller med järnridån och sekretessen. De människor som räknar på att Ryssland skall öppna sina gränser för främlingar och därmed landet för insyn förstår inte att en sådan politik skulle innebära det ryska tyranniets självmord.

För en demokrat vore det den grövsta skenhelighet att beklaga atombombens existens. Det är denna bomb i USA:s hand som gör att Västeuropa ännu är fritt, att Sverige inte är en rysk koloni. Men bombens existens gör också att kravet på en stabil organisation till fredens värn är mera tvingande och brännande än någonsin förr.